Apróságok a rovásírásról.

Rovás-kották

Az Omega együttes ingyenesen elérhetővé tette a budapesti 50. születésnapi koncertjükről készült videókat. Mivel a zene és általában a hangok világa nem az erős oldalam, így a figyelmem jobban a képi megjelenítésre tudott terelődni. A zenészek előtt álló kottákról a rovásírás jutott az eszembe, méghozzá az írási és olvasási irány kérdésének okán, hogy milyen lenne az olyan kottakép, amelyen rovással van írva a szöveg, de a hangjegyek balról jobbra vannak írva. Vagyis, hogy miként lehetne rováskottákat írni.

Tavaszi szél vizet áraszt

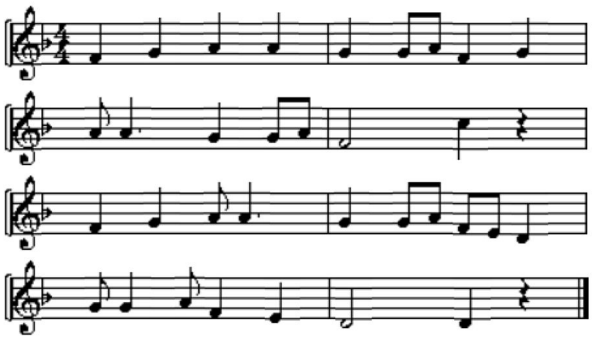

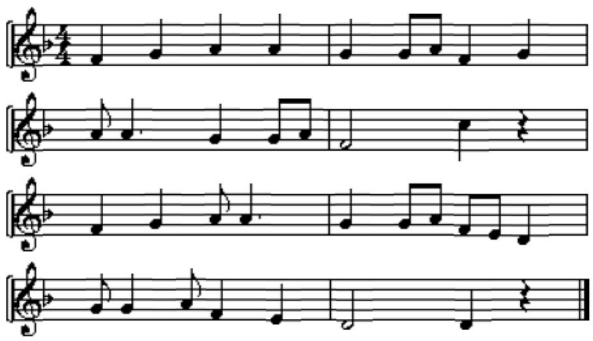

Tavaszi szél vizet áraszt,
virágom, virágom.
Tavaszi szél vizet áraszt,
virágom, virágom.

Minden madár társat választ,
virágom, virágom.
Minden madár társat választ,
virágom, virágom.

Hát én immár kit válasszak,
virágom, virágom?
Hát én immár kit válasszak,
virágom, virágom?

Te engemet s én tégedet,
virágom, virágom.
Te engemet s én tégedet,
virágom, virágom.

Fent két kottaképet mutatok be. A bal oldalon a latin betűs és balról jobbra írt szövegű változat látható. Jobb oldalon a hangjegyek változatlanok, de a szöveg rovással van írva, jobbról bal irányban. Ez egy olyan probléma, amely ég nem érte el a felszínt, de előbb-utóbb úgy is felmerül.

A jobbról bal irányban történő írás egyik megoldandó problémája ez, amiről a táblaállítások korában még senki sem tud. De azt jelzi, hogy a rovásírás általános szabályai még messze nincsenek meghatározva kielégítő módon. A kérdést pedig így is fel lehet tenni: térjünk-e át balról jobbra történő írásra azért, mert a jobbról balra haladó írás rengeteg problémát vet fel, még kottát sem lehet vele írni. Vagy a zenészek maradjanak meg a latin betűs írásnál?
Bocs, de megpróbáltam kitalálni a rovás-kottát. Pontosabban olyan szabályokat meghatározni, hogy

a zene is maradjon zene, és a rovás is maradjon jobbról bal irányú írásnak. Már csak azért is, mert ha a rovásírás reneszánsza lecseng, és az előtte álló problémákat nem oldja meg senki, akkor a rovásírástól a most bennük még kedvüket lelők elfordulhatnak, mondván, hogy az már nem felel meg a kor követelményeinek.
Amit kitaláltam, ahhoz kényszerpályák vezettek. Nem az én érdemem, legalábbis annyira nem, mint ahogy a vonatnak nem dicsősége a célállomásra befutnia. Nem volt nehéz rájönnöm, hogy vagy a szöveget igazítom a hangjegyek irányához, vagy az utóbbit az előbbihez.

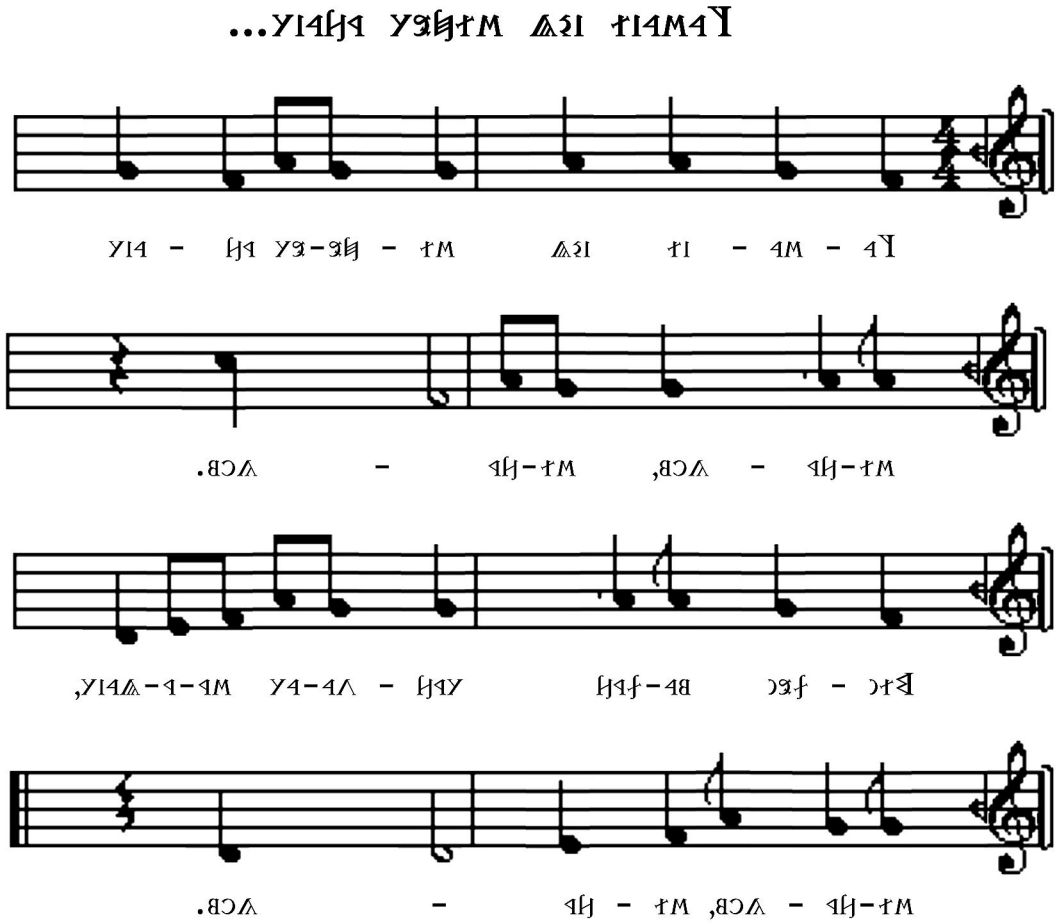

Mivel a rovásírás hagyományos vonalvezetésének irányát nem akartam megfordítani (korábban próbálkoztam vele), a kottákkal kellett ezt meg tennem. E kísérletezés alatt fogalmazódtak meg bennem a lenti szabályok.

A rovás-kotta írási-olvasási irányát meg kell fordítani úgy, hogy csak azoknak a jeleknek a helye változzon meg, amelyek a rovás-kotta irányából következnek. Azaz vagy kijelölik a kotta irányát, vagy segítenek azt megtartani olvasás közben. Ezért fordultak meg a hangjegyek és az olvasás irányát jelölő szimbólum is. Ugyanakkor minden olyan szimbólum, amely nem függ össze a rovás-kotta irányával, az maradjon olyan, amilyen eddig is volt. Hát ennyi lenne. De még a kották olasz nyelvű üzeneteiről annyit, hogy azok nyugodtan lehetnek magyar nyelvűek és rovásírással írtak is.

A megfordított hangjegyek a skála teljes hosszában figyelmeztetnek a rovás-kotta olvasási irányára. Hogy mindez a zene világában mennyire alkalmazható, azt teljesen átlátni nem tudom. Azt viszont pengeélesen látom, hogy ha a zenét nem lehet összebékíteni a rovásírással, az egy szög lehet a rovásírás koporsójába.

Kőbe vésve

Mivel az egyik fő célkitűzésem volt, hogy a rovásírás a latin írással legyen egyenrangú (minő képzelgésnek látszik, pedig meg vagyok győződve arról, hogy ilyen célkitűzés csak szerénység lehet abban a tudatban, hogy a rovásírással messzebbre lehet jutni, mint a latin betűssel), az is érdekelt, mitől jobb, vagy mitől látszik jobbnak a latin betűs írás a rovásírásnál. Ennek az igyekezetnek az egyik megnyilvánulása az volt, hogy különböző táblákra faragott latin betűk megjelenítését is figyeltem. Ma már tudom, nincsen bennük semmi extra, csak precíz a kidolgozásuk az ilyen faragott szövegeknek. És mégis, a képzeletben melléjük tett rovás-szövegek barbárnak, prolinak (de minden viszonylagos, még a szépség is) tűntek. Pedig nekem így tetszettek az elején is. Gondoltam, ha valóságban nem is, de „papíron” készítek ilyen táblát, hogy látható legyen, milyen a rovásírás olyan tálalásban, amilyen az úton-útfélen található táblákon is olvasható latin szövegek. Mivel sem sírfeliratot, valamelyik műemlékből rovásváltozatot készíteni, máshonnan vettem anyagot.

A lenti tábla egy vicc-sírfelírat. Itt találtam: http://www.netorian.hu/kategoria/82 . A szöveg nem fontos és nem is komoly. De azt remélem sikerült láttatnom, hogy a rovásírás a táblaszövegek kategóriájában nem sokkal marad le a latin betűs írás mögött.

Az, hogy egy írás milyen szinten művelhető, az az írás művelőin múlik. Nem azok a létező legjobb betűk, amelyeket itt alkalmaztam. Nagyobb hozzáértéssel és fejlettebb technikával a rovásírást fel lehet hozni a latin, a görög, vagy cirill betűs írás szintjére, ahol már vannak méretük alapján, de alakilag is megkülönböztethető kis- és nagy betűk. Lehet velük zenét, tudományos cikkeket írni, alkalmasak színvonalas weboldalak megjelenítéséhez, stb. A rovásírás lehetne a negyedik ilyen „szuperírás”. A fentiekkel a lentiekkel és továbbiakkal ezt szeretném bizonyítani és elősegíteni.

R.K. Szbn.2013.04.17.